

NADNIEMEŃSKI KURIER POLSKI

Orzeszkowej 13 tel. 166
Redakcja otwarta od 12-1 i 5-6
Administracja 10-1 i 4-6

Prenumerata miesięcznie zł. 4.
z odnośzeniem i przes. poczt. 4 zł. 60 gr.

№ 31

Rok III.

GRODNO

niedziela 31 stycznia 1926 r.

OGŁOSZENIA: Za 1 wiersz mm za tekstem Drobn. 10 gr. za wyraz 10 gr. Dla poszukujących pracy 5 gr. za wyraz. Miesięcznie p/g umowy. Dla ogłoszeń układ stronniczy 8-10 spacji. Każda nowa podwyżka taryfy ogłoszona w nagłówku, obowiązuje wszystkie już przyjęte zamówienia bez uprzedniego zawiadomienia.

W obliczu Zjazdu

W chwili, gdy cała Rzeczpospolita poprostu wije się w ankietach, poszukujących przyczyn zła i szuka gorączkowo dróg wyjścia ku lepszemu, pozytywnemu jutru, Grodno staje się miejscem historycznego wypadku, a mianowicie otwiera swoje gościnne podwoje dla zjazdu posłów i reprezentantów t. zw. kresów Rzpłitej.

Nie wiemy, co zjazd ten przyniesie i w jakia obftować będzie realne czyny. Nie wiemy dziś jeszcze czy to, wioć, jakie ludzie dobrej, w każdym razie, woli zapalił, ziszczą ich nadzieje, lecz sam fakt, że narazie Kresy zaczną ogniskować swą politykę, że zorientują się i wypowiedzą reprezentanci wszystkich odłamów politycznych i będą szukać wspólnej drogi dla skonsolidowania się, jest sam przez się faktem pierwszorzędno znaczenia.

Bo spojrzmy przez chwilę retrospektywnie na przebieg wypadków, jakie od powołania Sejmu Rzpłitej rozgrywały się na jego terenie. Byliśmy niejednokrotnie świadkami, jak po macoszemu władze centralne odnosiły się do tzw. Kresów Wschodnich. I nie można się dziwić a raczej należałoby się dziwić, gdyby było inaczej. Czy Kresy były istotnie reprezentowane w Sejmie w sposób, który by kazał się liczyć z nimi, jako jednostką, mającą dla Rzeczypospolitej nieomal żywotne znaczenie. Czy te płuca Polski zasillane były krwią zdrową i czy choroby ich leczone były przez zdolnych i fachowych lekarzy, a z chorobym obchodzone się istotnie, jak z śmiertelnie dotkniętym chorobą organizmem?

Niel—

I nie trzeba stawiać przed sobą faktów, dość spojrzeć na ten ferment, ten chaos, jaki dziś panuje wśród stronnictw i rządu, który do prawdy nie wie, jak ma te fatalne Kresy traktować, czy jako kolonie kosztowne, bo wymagające wkładów, wkładów nigdy jak dotąd nie rentujących, czy też jako „malum necessarium”, przejęte w spadku po pokoju ryzyk, a stanowiące może pobożne życzenie, odozpienia tego ciężaru od głównej maszyny państwowej, za jaką uważa się ziemie od Niemca czy bodaj Bugu na Zachód leżące.

W dzisiejszej poważnej chwili

musimy tu na Kresach zrozumieć, że chcą by nas usłyszano, by z słusznymi, a jakże dotkliwymi i odrębnymi bolączkami Kresów liczo się, powinniśmy znaleźć wspólny język porozumienia dla posłów Kresowych przynajmniej w sprawach zasadniczych. Powinna się znaleźć platforma, na której w pewnej chwili zgrupowałiby się wszyscy reprezentanci Kresów w Sejmie. Jeśli ten zjazd w Grodnie będzie choć w części usiłował zrealizować te dążenia, znaczenie jego dla rozwoju i uzdrowienia stosunków na Kresach będzie wprost historyczne.

Jedno z pism grodzieńskich, może nie dość orjentujące się w przyczynach rozestania zaproszeń na zjazd, wyraża obawę, że rezolucje zjazdu mogą być „nieobliczalne”.

A choćby i tak było. Choćby istotnie zjazd ten nie ziszczył tych nadziei, jakie my w nim pokładamy, lecz sam fakt jego istnienia, sam fakt, że zgrupował on przypuszczalnie jednostki, krwią i istnieniem związane z ziemią kresową, które może od szeregu lat po raz pierwszy będą mogły tu nie tylko „plakać i narzekać”, nie tylko „żądać” w sposób wielocowy, ale i szukać dróg konkretnego ocalenia z pożaru, jaki buszuje po ziemiach wschodnich Rzpłitej, tego co zdrowe zostało, a uloszenia tego co choruje — ma już dla sprawy państwowości polskiej znaczenie obliczalne.

„Wy tylko plakać i narzekać umiecie” — powiedział do jednego z przedstawicieli kresów wybitny polityk i stary parlamentarzysta z Małopolski, po powrocie z objazdu kilku powiatów wschodnich. Powiedźcie raz wreszcie czego wy chcecie. I z kim u was gadać. Gdzie wy jesteście?

Ileż w tych słowach prawdy i ironji, że po kilku latach istnienia Sejmu, w łonie jego trzeba szukać przedstawicieli Kresów, by złączyć się z nimi na jednostki partyjne.

Lecz lepiej późno niż nigdy. „Nie czas żałować róż, gdy ploną lasy”. Tę dewizę powinni wypisać na rozestanych zaproszeniach organizatorzy zjazdu.

Ploną lasy wschodnich ziem Rzeczypospolitej, a choć w stanicach tych niejedną może broni się Włodzowski, pobija nas, uganiających się za nieprzyjacielem w pojedyn

czych chorągwiach, lecz liczyć się będą z nami, gdy będziemy stawali widomy znak, widomą siłę, która, gdy zajdzie tego potrzeba, na forum sejmowym choć jaką taką stanowić będzie reprezentację.

Tej reprezentacji, jako rezultatu Zjazdu, oczekujemy. Może nie wielkie to będzie, ale jednak pierwsze zwycięstwo. Interesy Kresów muszą być zgniskowane i bronione nie w pojedynkę i często bez przygotowania lub niejednokrotnie wygrywane przez pojedynczych posłów

przeciwko swoim politycznym przeciwnikom z wrogiego obozu. Wierzymy, że Grodno staże w przededniu doniosłych wydarzeń, których skutki przejrzą się w zwierciadle historii. A że zjazd posłów kresowych odbywa się w Grodnie, które zawsze należało do jądra Polski, Zjazd samym wyborem miejsca obrad określa już swe zasadnicze polityczne oblicze.

Br. Skąpski

Protest

Zarząd Związku Właścicieli nieruchomości m. Grodna na posiedzeniu w dn. 18 stycznia 1925 r. uchwalił następujący protest, który postanowił ogłosić w prasie:

„Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, matka wszystkich ustaw i pierwsza ustawa, do której wszystkie inne winne być przystosowane, zagwarantowała uroczyście w dn. 17 marca 1921 r. nietykalność prawa własności prywatnej, i wobec tego Ustawa o ochronie lokatorów, jako sprzeczna z duchem i niezgodna z Konstytucją, powinna być już dawno moją swoją utracić, oraz powinno być przywrócone prawo własności prywatnej. Tem bardziej antykonstytucyjnym, jest w tych warunkach wniosek, zgłoszony przez posłów lewicowych Sejmu, żądający nowelizacji obowiązującej obecnie ustawy o ochronie lokatorów, w kierunku pogorszenia tej ustawy względem właścicieli domów. Tymczasem Rząd, w chwili kiedy całe społeczeństwo, nadzwyczajnie robi wysiłki, dążące do sanacji życia gospodarczego kraju, i kiedy uzyskanie niezbędnego kredytu zagranicznego, warunkowane jest przede wszystkim praworządnością i poszanowaniem prawa, w chwili tej Rząd aprobuje antykonstytucyjne wnioski posłów lewicowych, gwałcąc w ten sposób obowiązującą konstytucję.

Nie można przeoczyć cały ciężar obecnego kryzysu przekładać na jedną tylko, stosunkowo nieliczną, warstwę ludności, już rozmaitemi wyjątkowymi ustawami zrujnowaną. Wstrzymanie podwyżki komornego spowoduje niezawodnie, że wszelki remont w domach nawet najbardziej zniszczonych, niezwłocznie u-

muratorjum dla zarabiających 120 zł. miesięcznie, było by niewątpliwie rozlagujące na wszystkich lokatorów, rezultatem czego będzie ogólna niewypłacalność lokatorów, ruina właścicieli, bankrutstwo instytucji kredytowych i banków ziemskich, wyschnięcie źródeł podatkowych i rozpadanie się w gruzy domów i miast polskich.

Perspektywa przyjęcia omawianych wniosków lewicy jest jeszcze groźniejsza, ponieważ rosnące apetyty nie daly by już czekać na siebie i zniszczenie ogólnie objęło by i inne dziedziny życia gospodarczego, aż do skutków pożądanym przez wrogów Polski.

Zarząd Związku Właścicieli Nieruchomości m. Grodna, wobec tego najsilniej protestuje przeciwko ponownemu pogwałceniu konstytucji, przeciwko unicestwieniu rozpoczętej akcji sanacyjnej n. życia gospodarczego i uważa za swój święty obowiązek obywatelski zwrócić uwagę czynników miarodajnych na niebezpieczeństwo, które w razie uchwalenia powyższych wniosków grozi całemu społeczeństwu i Państwu, i prosi nad tymi wnioskami przejść do porządku dziennego.

Ukazał się nowy numer tygodnika

Wiadomości

Literackie

Adres Administracji:

WARSZAWA, Ś-to Krzyska 30
tel. 223-04.

Czytajcie „Nadniemeński Kurjer Polski”

Kronika

Teatr Miejski

Dzisiaj po raz trzeci przekomleżna farsa w 3-ach aktach J. Feydeau p. t. „Dudek”, grana z powodzeniem na naszej scenie. Pełna niesporównanego humoru tryskająca co chwila nowymi przezabawnymi sytuacjami farsa ta doskonale grana w naszym zespole budzi na widowni szczerą wesołość. W rolach głównych popisują się pp.: Frenklówna, Jasińska, Orlikówna, Pillati, Wichrowski, Parzycki, Dąbrowski, Piwiński, Hajduga.

Ceny niższe.

Jasełka.

Po raz ostatni w tym roku odbędą się 2-go b. m. „Jasełka”, odegrane przez działkę P. w Dobroczyńności na doobie tej instytucji.

Bilety nabyte na dzień 12 b. m. mają moc na przedstawienie w dzień 2-go lutego.

Poranek.

Jak donosiliśmy, w dniu 2-go lutego odbędzie się „Poranek muzyczny” na korzyść P. T. Dobroczyńności.

Niniejszym komunikujemy program muzycznego poranka:

Część I.

1. L. v. Beethoven—allegro C-mol op. 18.
2. E. Grieg—przy kolebce.
3. —— menuet babuni.
4. —— pieśń marynarzy wykonana orkiestrą.
5. L. Różycki—jasna lednica.
6. M. Karłowicz — mów do mnie jeszcze.
7. —— na spokojnem okiem morzu.
8. L. v. Beethoven—niebiosz głosz, odgrywa Dr. K. Stańska-Ottowiczowa z orkiestrą.

Część II.

1. Wilbuszewicz—chanson tristo.
  2. —— kolysanka.
  3. Rebińsk—choinka. wyk. ork.
  4. Swendsen—romans.
  5. F. Kreisler—tambourin chinols, wyk. p. Dworakowski.
  6. Krasński—pieśń nadziei „z Psalmu przyszłości”.
  7. Czajkowski—arja Lizy z op. „Dama Pikowa”.
  8. Kaliniukow—na starym kurhanie.
  9. Czerepnin—Jesień, odgrywa Dr. K. stańska Ottowiczowa.
- Przy fortepianie p. A. Szochat.

Na patronat.

Teatr miejski przygotowuje sztukę p. t. „Wielka Księżna i ohołpiec hotelowy”, której premjera w dniu 5 lutego, daną będzie na rzecz tutejszego Patronatu nad więźniami.

Sztuka ta ciesząc się dużą popularnością na wszystkich scenach, a jednocześnie cel dla którego poświęcony będzie czysty dochód z przedstawienia utwierdza w przekonaniu, iż tym razem bez dostawianych na widowni krzesel nie obejdziesz się.

Na ogólne żądanie

Teatr żołnierski odegra niedługo po raz ostatni w d. 2 lutego o godz. 8mej wieczór — ostatnią baśń „Kopciuszka” grana z niebywałym temperamentem i powodzeniem.

Huragany śmiechu, istry radości wywołuje znakomita gra groteskowa zespota — oraz pełen wdzięku balet p. Wierzyńskiego. — Wspaniały chór, muzyka i efekta świetlne uzupełniają barwną całość. — Bilety w nielicznej ilości do nabycia w księgarni „Ognisko” ul. Dominikańska, a w dzień przedstawienia w kasie teatru żołnierskiego.

Związek Lokatorów i Sublokatorów w Grodnie

Zawiadania swolch członków, iż od dnia 1 stycznia r. b. lokatorzy posiadające sklepy lub mieszkania składające się z 4 ok i więcej pokoi winni płacić tylko za wodę i aseniację przy przedstawieniu im r-ków przez właścicieli domów. Lokatorzy natomiast nie płacą za następujące świadczenia: wynagrodzenie dozorczy domu, oczyszczenie kominów, oświetlenie bramy i t. d.

Jednocześnie Zarząd Związku przypomina swoim członkom, że termin do składania rekursów na 6 proc. podatek od lokali jest 14-sto dniowy od dnia otrzymania nakużu płatniczego.

Szczegółowych informacji udziela Biuro Związku (w podwórzu Magistratu) codziennie od 10—1 i 6—9.

Tajne dokumenty.

Jedną z tutejszych instytucji otrzymała w tych dniach pakiet specjalnie przysłany z Ministerstwa, zawierający asygnatę na znaczna sumę przeznaczoną na wypłaty dla dostawców i przedsiębiorców zwrotnych kontraktami z instytucją. Urzędnicy idący do biura o godz. 8, a więc przed rozpoczynaniem „tajnego” pakietu, zastali przed drzwiami ogonek złożony z dostawców, od których dowiedzieli się o nadejściu w „tajnym” pakiecie asygnaty na należne im sumy.

Komentarze zbiteczni!

Kara śmierci

Sąd Okręgowy Wileński na rozprawie w trybie postępowania dożywocznego w dniu 25 b. m. skazał na karę śmierci Franciszka Jaonka za usiłowanie zabójstwa i zranienie policjanta. Wyrok wykonano w dniu 27 b. m. o godz. 6.30 rano.

Za szpiegowstwo

Głośna w swoim czasie sprawa wykrycia organizacji szpiegowskiej na rzecz Sowielów, w którą zamieszani zostali kupcy prowadzący handel z Rosją na granicy, znalazła swój epilog w Sądzie wileńskim w dniach 26 i 28 b. m.

Osobnika przeciwko któremu zdano zgromadzić największą ilość dowodów obciążających niejakiego Stolorza skazano na 3 lata więzienia. Resztę podsądnych z braku ustalonych dowodów winy uwolniono od odpowiedzialności.

Udaremniona uciszeczka

W dniu wczorajszym przyprawiono do Sądu 2 skutych przestępców, którym w poszekalni adieto jak zwykle kajdany.

Po chwili zażądali oni pozwolenia wyjścia do sklepu, skąd korzystają z chwilowej nieuwagi konwoju śbiegli. Uciszeczka jednak została udaremniona, jednego bowiem z resimieszków schwycił kasjer Komendy Pol. podstawiwszy biegnącemu nogę, drugiego zaś obozwiązując policjant z konwoju zraniony go wystrzałem z karabinu w rękę.

Obwieszczenie

o składaniu zeznań o obrocie za II półrocze 1925 r. do wymiaru podatku przemysłowego.

W rozwinięciu i uzupełnieniu obwieszczenia z dn. 2 b. m. na zasadzie rozporządzenia Rady Skarbowej Białostockiej z dnia 19 b. m. L. 2989/1899/II i kierując się postanowieniami art. 25-55 ustawy z dnia 15. VII. 1925 r. o podatku przemysłowym, podaje się do publicznej wiadomości, iż:

Zeznania o obrocie osiągniętym w drugim półroczu 1925 r. przez przedsiębiorstwa, zajęcia przemysłowe i wolne zawody, wskazane w pp. 1—4 obwieszczenia z dn. 2 b. m. należy złożyć w tut. Urzędzie Skarbowym

Podatków i Opłat Skarbowych, według ustalonego wzoru, w terminie do dnia 15 lutego 1926 r.

Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością i inne przedsiębiorstwa, które na zasadzie swych statutów lub specjalnych przepisów są obowiązane do publicznego ogłaszania sprawozdań o swych operacjach lub do składania sprawozdań do zatwierdzenia właściwym organom, winny złożyć w powyższym terminie zeznania o obrotach wszystkich należących do nich zakładów, lecz każdego oddzielnie, temu Urzędowi Skarbowemu Podatków i Opłat Skarbowych, w którego okręgu znajdują się siedziba zarządu Spółki, względnie przedsiębiorstwa.

Spółki akcyjne winny złożyć zeznania o obrotach wszystkich należących do nich zakładów lecz każdego oddzielnie w powołanym terminie tej Rady Skarbowej, w której, w którego okręgu znajduje się siedziba spółki.

Kto nie złoży zeznania o obrocie w terminie wyżej oznaczonym lub przedstawi w zeznaniu o obrocie niezpełne dane ulegnie karze pieniężnej od 50 do 500 złotych w myśl art. 103 ustawy z dn. 15. VII. 1925 r. o podatku przemysłowym.

Grodno, dn. 20 stycznia 1926 r.

Urząd Skarbowy Podatków i Opłat Skarbowych w Grodnie.

Doktor Z. WEJSBREM

Orzeszkowej 4, telef. 31

Promienie Rentgena:

Przedświetlanie płuc, serca i żołądka. Leczenie chorób skórnych i włosów.

Diathermia czyli elektr. przegrzewanie.

Reumatyzm, ischias, choroba serca, podagra.

d'Arsonwalizacja, elektryzacja, masaż wibracyjny, lampy kwarcowe.

ZAKŁADY GRAFICZNE

I PIERWSZA KRAJOWA FABRYKA KART DO GRY

Aleksander Łapini-ka

przyjmują zamówienia na wszelkie roboty

LITOGRAFICZNE

jak etykiety, plakaty, reklamy.

Specjalność — mechanicznie gumowane etykiety dla browarów i gorzelni.

PLACE

na żądanie publiczności

Dr. MABUZE

(współczesny CASANOWA)

Najniebezpieczniejszy awanturnik XX wieku

W rolach głównych R. Klejn-Roggen i in.

Składajcie ofiary na

KUCHNIĘ DOBROCZYŃNOŚCI